

KOMISIJA / VOKIETIJA

TEISINGUMO TEISMO (antroji kolegija) SPRENDIMAS
2005 m. liepos 14 d. *

Byloje C-433/03

dėl 2003 m. spalio 10 d. pagal EB 226 straipsnį pareikšto ieškinio dėl įsipareigojimų
neįvykdymo

Europos Bendrijų Komisija, atstovaujama C. Schmidt, W. Wils ir A. Manville,
nurodžiusi adresą dokumentams įteikti Liuksemburge,

ieškovė,

prieš

Vokietijos Federacinę Respubliką, atstovaujamą W.-D. Plessing, padedamo
Rechtsanwalt G. Schohe,

atsakovę,

* Proceso kalba: vokiečių.

TEISINGUMO TEISMAS (antroji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas C. W. A. Timmermans, teisėjai R. Silva de Lapuerta (pranešėja), C. Gulmann, J. Makarczyk ir P. Kūris,

generalinis advokatas A. Tizzano,
kancleris R. Grass,

susipažinęs su 2005 m. kovo 10 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

Sprendimą

1 Ieškiniu Europos Bendrijų Komisija prašo Teisingumo Teismo pripažinti, kad:

a) savarankiškai vedama derybas, sudarydama, ratifikuodama ir įgyvendindama:

— susitarimą tarp Vokietijos Federacinės Respublikos vyriausybės ir Rumunijos vyriausybės dėl laivybos vidaus vandenyse, pasirašytą Bonoje 1991 m. spalio 22 d. (*BGBL*. 1993 II, p. 770, toliau – su Rumunija sudarytas susitarimas),

- susitarimą tarp Vokietijos Federacinės Respublikos vyriausybės ir Lenkijos Respublikos vyriausybės dėl laivybos vidaus vandenyse, pasirašytą Varšuvoje 1991 m. lapkričio 8 d. (*BGBL*. 1993 II, p. 779, toliau – su Lenkija sudarytas susitarimas), ir

  - susitarimą tarp Vokietijos Federacinės Respublikos vyriausybės ir Ukrainos vyriausybės dėl laivybos vidaus vandenyse, pasirašytą Bonoje 1992 m. liepos 14 d. (*BGBL*. 1994 II, p. 258, toliau – su Ukraina sudarytas susitarimas), bei
- b) atsisakydama denonsuoti su Rumunija, Lenkija ir Ukraina sudarytus susitarimus:
- susitarimą tarp Vokietijos Federacinės Respublikos vyriausybės ir Čekoslovakijos Socialistinės Respublikos dėl laivybos vidaus vandenyse, pasirašytą Prahoje 1988 m. sausio 26 d. (*BGBL*. 1989 II, p. 1035, toliau – su Čekoslovakija sudarytas susitarimas), ir

  - susitarimą tarp Vokietijos Federacinės Respublikos ir Vengrijos Tarybinės Respublikos dėl laivybos vidaus vandenyse, pasirašytą Budapešte 1988 m. sausio 15 d. (*BGBL*. 1989 II, p. 1026, toliau – su Vengrija sudarytas susitarimas),

Vokietijos Federacinė Respublika neįvykdė įsipareigojimų a punkte nurodytų susitarimų atveju – pagal EB 10 straipsnį ir 1991 m. gruodžio 16 d. Tarybos reglamentą (EEB) Nr. 3921/91, nustatantį sąlygas, pagal kurias vežėjai nerezidentai

gali vežti krovinius arba keleivius valstybės narės vidaus vandens keliais (OL L 373, p. 1), o b punkte nurodytų susitarimų atveju – pagal 1996 m. liepos 8 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1356/96 dėl bendrųjų taisyklių, taikytinų prekių ar keleivių vežimui vidaus vandenių keliais tarp valstybių narių, siekiant užtikrinti laisvę teikti tokias transporto paslaugas (OL L 175, p. 7).

Teisinis pagrindas

Bendrijos teisės aktai

EB sutarties nuostatos

- 2 EB 10 straipsnis išdėstytas taip:

„Kad užtikrintų šios Sutarties ir Bendrijos institucijų nustatytų pareigų vykdymą, valstybės narės imasi visų atitinkamų bendrų ar specialių priemonių. Jos padeda atlikti Bendrijos uždavinius.

Jos nesiima jokių priemonių, kurios gali trukdyti siekti šios Sutarties tikslų.“

3 EB 70 straipsnyje numatyta, kad Sutarties tikslų transporto klausimais valstybės narės siekia vykdydamos bendrą transporto politiką.

4 EB 71 straipsnio 1 dalyje numatyta:

„Siekdama įgyvendinti 70 straipsnį ir atsižvelgdama į transporto ypatumus, Taryba, 251 straipsnyje nurodyta tvarka ir pasikonsultavusi su Ekonomikos ir socialinių reikalų komitetu bei Regionų komitetu, nustato:

- a) bendras taisyklės, taikomas tarptautiniam transportui, vykstančiam į valstybės narės teritoriją ar iš jos arba vykstančiam per vienos ar keleto valstybių narių teritoriją;
- b) sąlygas, kuriomis vežėjai nerezidentai gali valstybėje narėje teikti transporto paslaugas;
- c) priemones transporto saugumui gerinti;
- d) kitas atitinkamas nuostatas.“

5 Pastarosios nuostatos pagrindu Taryba priėmė Reglamentą Nr. 3921/91 ir Reglamentą Nr. 1356/96.

Reglamentas Nr. 3921/91

- 6 Pagal trečią konstatuojamąją dalį Reglamentu Nr. 3921/91 siekiama vežėjams nerezidentams leisti vykdyti nacionalines transporto operacijas vidaus vandens keliais tokiomis pačiomis sąlygomis, kurias savo vežėjams taiko pati suinteresuota valstybė narė.
- 7 Šiuo tikslu šio reglamento 1 straipsnio pirmojoje pastraipoje numatyta, kad nuo 1993 m. sausio 1 d. bet kuriam krovinių ar keleivių vežėjui vidaus vandens keliais leidžiama vežti krovinius arba keleivius valstybės narės, kur jis nėra įsisteigęs, vidaus vandens keliais samdos pagrindais arba už atlygį, t. y. verstis kabotažu, jei jis yra įsisteigęs valstybėje narėje pagal jos teisės aktus ir prirėikus turi teisę joje užsiimti tarptautiniu krovinių arba keleivių vežimu vidaus vandens keliais. Šio straipsnio antrojoje pastraipoje numatyta, kad jei vežėjas laikosi visų šių sąlygų, jis gali laikinai verstis kabotažu konkrečioje valstybėje narėje, ten nesteigdamas registruotos buveinės ar kitos įstaigos.
- 8 Be to, to paties reglamento 2 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad vežėjui leidžiama verstis kabotažu tik tada, jei šiam tikslui jis naudojasi tik tais laivais, kurių savininkas ar savininkai yra fiziniai asmenys, nuolat gyvenantys valstybėje narėje ir esantys valstybės narės piliečiai, arba juridiniai asmenys, kurių registruota verslo vieta yra valstybėje narėje ir kurių kontrolinis akcijų paketas arba jų dauguma priklauso valstybės narės piliečiams.
- 9 Galiausiai pagal Reglamento Nr. 3921/91 6 straipsnį šis reglamentas neturi įtakos teisėms, suteikiamoms pagal pataisytą konvenciją dėl laivybos Reinu, pasirašytą Manheime 1868 m. spalio 17 d. (toliau – Manheimo konvencija).

Reglamentas Nr. 1356/96

- 10 Iš Reglamento Nr. 1356/96 pavadinimo ir antros konstatuojamosios dalies matyti, kad šio reglamento tikslas yra užtikrinti laisvę teikti prekių ar keleivių vežimo vidaus vandens keliais tarp valstybių narių paslaugas, pašalinant visus apribojimus paslaugų teikėjui dėl jo nacionalinės priklausomybės arba dėl to, kad jis yra įsisteigęs ne toje valstybėje narėje, kur teikiama paslauga.

- 11 Šio reglamento 1 ir 2 straipsniuose numatyta, kad bet kuriam vežėjui, gabenančiam prekes ir keleivius vidaus vandens keliais, leidžiama vežti tarp valstybių narių ir per jas tranzitu be jokios diskriminacijos dėl jo nacionalinės priklausomybės arba įsisteigimo vietos. 2 straipsnyje taip pat numatytos šio leidimo sąlygos.

- 12 Pagal to paties reglamento 3 straipsnį šio reglamento nuostatos „neturi įtakos trečiųjų šalių vežėjų teisėms, kurias jiems suteikia pataisyta Konvencija dėl laivybos Reinu (Manheimo konvencija), Konvencija dėl laivybos Dunojumi (Belgrado konvencija) arba tarptautiniai Europos bendrijos įsipareigojimai“.

Vokietijos Federacinės Respublikos sudaryti dvišaliai susitarimai

- 13 Šio sprendimo 1 punkte nurodytuose susitarimuose (toliau – dvišaliai susitarimai) įtvirtintos nuostatos, susijusios su keleivių ir prekių vežimu vidaus vandens keliais tarp susitariančiųjų šalių ir abipusiu jų vidaus vandens kelių naudojimu.

- 14 Juose, be kita ko, numatyta, kad keleiviams ir (arba) prekėms vežti vienos susitariančiosios šalies laivais tarp dviejų kitos šalies uostų (kabotažui) ir keleiviams ir (arba) prekėms vežti vienos susitariančiosios šalies laivais tarp kitos susitariančios šalies ir trečiosios šalies uostų (ryšiams su trečiosiomis šalimis) reikia gauti specialų atitinkamų susitariančių šalių kompetentingų institucijų leidimą.
- 15 Su Vengrija ir Čekoslovakija sudaryti susitarimai buvo ratifikuoti dviem 1989 m. gruodžio 14 d. įstatymais ir įsigaliojo atitinkamai 1990 m. sausio 31 d. ir 1990 m. gegužės 4 dieną. Su Rumunija ir Lenkija sudaryti susitarimai buvo ratifikuoti dviem 1993 m. balandžio 19 d. įstatymais ir įsigaliojo atitinkamai 1993 m. liepos 9 d. ir 1993 m. lapkričio 1 dieną. Su Ukraina sudarytas susitarimas buvo ratifikuotas 1994 m. vasario 2 d. įstatymu ir įsigaliojo 1994 m. liepos 1 dieną.

Bylos aplinkybės ir ikiteisminė procedūra

- 16 1991 m. birželio 28 d. Komisija pateikė Tarybai rekomendaciją dėl sprendimo pradėti daugiašalio susitarimo tarp Bendrijos ir trečiųjų šalių dėl keleivių ir prekių vežimo vidaus vandens keliais sudarymo derybas.
- 17 1992 m. gruodžio 7 d. Sprendimu Taryba „įgaliojo Komisiją vesti derybas dėl daugiašalio susitarimo dėl taisyklių, taikytinų keleivių ir prekių vežimui upėmis tarp Europos Ekonominės Bendrijos ir Lenkijos bei Dunojaus konvencijos susitariančiųjų valstybių (Vengrijos, Čekoslovakijos, Rumunijos, Bulgarijos, buvusios TSRS, buvusios Jugoslavijos ir Austrijos)“ (toliau – 1992 m. gruodžio 7 d. Tarybos sprendimas).

- 18 Tarybai priėmus šį sprendimą, Komisija 1993 m. balandžio 20 d. laišku paprašė keleto valstybių narių, tarp jų ir Vokietijos Federacinę Respubliką, „susilaikyti nuo bet kokių iniciatyvų, galinčių pakenkti Bendrijos lygiu pradėtų derybų eigai ir konkrečiai atsisakyti ratifikuoti jau parafuotus ar pasirašytus susitarimus bei nepradėti naujų derybų su Centrinės ir Rytų Europos valstybėmis laivybos vidaus vandenyse srityje“.
- 19 1994 m. balandžio 8 d. Taryba nusprendė, kad pirmenybė turi būti teikiama deryboms su Čekijos Respublika, Vengrijos Respublika, Lenkijos Respublika ir Slovakijos Respublika
- 20 Komisijos vedamos daugiašalės derybos baigėsi 1996 m. rugpjūčio 5 d. daugiašalio susitarimo projekto parafavimu, kurio pagrindu 1996 m. gruodžio 13 d. Komisija pateikė Tarybai sprendimo dėl daugiašalio susitarimo dėl taisyklių, taikytinų keleivių ir prekių vežimo vidaus vandens keliais tarp Europos Ekonominės Bendrijos ir Čekijos Respublikos, Lenkijos Respublikos, Slovakijos Respublikos, pasiūlymą.
- 21 Tačiau iki šiol Bendrija jokio daugiašalio susitarimo su atitinkamomis valstybėmis nesudarė.
- 22 1995 m. balandžio 10 d. oficialiu pranešimu ir 1998 m. lapkričio 24 d. papildomu pranešimu Komisija pradėjo EB 226 straipsnyje numatytą procedūrą dėl įsipareigojimų neįvykdymo ir pareikalavo iš Vokietijos Federacinės Respublikos denonsuoti dvišalius susitarimus.

- 23 Kadangi Vokietijos vyriausybė 1995 m. birželio 23 d. ir 1999 m. vasario 26 d. atsakymais nesutiko, kad dvišalių susitarimų sudarymas pažeidė Bendrijos teisę, 2000 m. vasario 28 d. Komisija pateikė Vokietijos Federacinei Respublikai pagrįstą nuomonę, siūlydama per du mėnesius nuo jos gavimo imtis būtinų priemonių, kad į ją būtų tinkamai atsižvelgta.
- 24 Nusprendusi, kad situacija liko nepatenkinama, Komisija nusprendė pareikšti šį ieškinį.

Dėl priimtimumo

- 25 Vokietijos vyriausybė teigia, pirma, kad ieškinys yra nepriimtinas tiek, kiek jis yra pareikštas dėl su Vengrija ir Čekoslovakija sudarytų susitarimų. Iš tikrųjų šie susitarimai nebuvo nagrinėti pagrįstoje nuomonėje.
- 26 Šiuo klausimu pakanka nurodyti, kad kaltinimo dėl dvišalių susitarimų nesuderinamumo su Reglamentu Nr. 1356/96 atžvilgiu pagrįstoje nuomonėje nedviprasmiškai keletą kartų nurodomi su Vengrija ir Čekoslovakija sudaryti susitarimai ir kad atsakymo į pagrįstą nuomonę 2 punkte Vokietijos Federacinė Respublika pateikė aiškia poziciją šiuo klausimu.
- 27 Antra, Vokietijos vyriausybė ginčija ieškinio priimtimumą, nes Komisija nurodo 2005 m. lapkričio 5 d. priimtus vadinamuosius *Atviro dangaus* sprendimus *Komisija prieš Jungtinę Karalystę* (C-466/98, Rink. p. I-9427); *Komisija prieš Daniją* (C-467/98, Rink. p. I-9519); *Komisija prieš Švediją* (C-468/98, Rink. p. I-9575); *Komisija prieš Suomiją* (C-469/98, Rink. p. I-9627); *Komisija prieš Belgiją* (C-471/98, Rink. p. I-9681); *Komisija prieš Liuksemburgą* (C-472/98, Rink.

p. I-9741); *Komisija prieš Austriją* (C-475/98, Rink. p. I-9797) ir *Komisija prieš Vokietiją* (C-476/98, Rink. p. I-9855), nors jie buvo paskelbti pasibaigus ikiteisminei procedūrai. Vokietijos vyriausybės teigimu, prieš pareikšdama ieškinį dėl įsipareigojimų neįvykdymo Komisija turėjo pateikti Vokietijos Federacinei Respublikai naują pagrįstą nuomonę, kur remiamasi šiais naujais sprendimais.

- 28 Nors tiesa, kad pagal EB 226 straipsnį pateikto ieškinio dalykas apibrėžiamas per šioje nuostatoje numatytą ikiteisminę procedūrą ir todėl Komisijos pagrįsta nuomonė ir ieškinys turi būti pagrįsti identiškais kaltinimais, vis dėlto šis reikalavimas nereiškia, kad bet kuriuo atveju jų formuluotės turi visiškai sutapti, jeigu ginčo dalykas nebuvo išplėstas ar pakeistas, bet, atvirkščiai, paprasčiausiai susiaurintas (žr., be kita ko, 1997 m. rugsėjo 16 d. Sprendimo *Komisija prieš Italiją*, C-279/94, Rink. p. I-4743, 24 ir 25 punktus; 2002 m. balandžio 25 d. Sprendimo *Komisija prieš Prancūziją*, C-52/00, Rink. p. I-3827, 44 punktą ir 2002 m. liepos 11 d. Sprendimo *Komisija prieš Ispaniją*, C-139/00, Rink. p. I-6407, 18 ir 19 punktus).
- 29 Tačiau savo ieškinyje nurodydama minėtus *Atviro dangaus* sprendimus Komisija paprasčiausiai remiasi naujausiais sprendimais išimtinės Bendrijos išorinės kompetencijos srityje neišplėsdama, nepakeisdama ir net nesusiaurindama 2000 m. vasario 28 d. pagrįstoje nuomonėje apibrėžto ginčo dalyko.
- 30 Iš to, kas išdėstyta anksčiau, darytina išvada, kad ieškinys yra priimtinas.

Dėl ieškinio

- 31 Pirmiausia Vokietijos vyriausybė prašo Teisingumo Teismo pripažinti, kad išnyko ieškinio dalykas su Čekoslovakija, Vengrija ir Lenkija sudarytų susitarimų atžvilgiu

2004 m. gegužės 1 d. Čekijos Respublikai, Vengrijos Respublikai ir Lenkijos Respublikai įstojus Europos Sąjungą.

- 32 Šiuo klausimu primintina, kad pagal nusistovėjusią Teisingumo Teismo praktiką įsipareigojimo neįvykdymas turi būti vertinamas atsižvelgiant į padėtį valstybėje narėje pagrįstoje nuomonėje nustatyto termino pabaigoje ir į vėlesnius pokyčius Teisingumo Teismas atsižvelgti negali (žr., be kita ko, 2001 m. spalio 11 d. Sprendimo *Komisija prieš Austriją*, C-110/00, Rink. p. I-7545, 13 punktą ir 2004 m. vasario 19 d. Sprendimo *Komisija prieš Liuksemburgą*, C-310/03, Rink. p. I-1969, 7 punktą).
- 33 Pagrįstoje nuomonėje nustatytas terminas šiuo atveju pasibaigė 2000 m. balandžio 28 d., todėl Čekijos Respublikos, Vengrijos Respublikos, Lenkijos Respublikos ir Slovakijos Respublikos įstojimas į Europos Sąjungą yra nesusijęs su šia byla.
- 34 Grįsdama ieškinį Komisija pateikia tris kaltinimus. Pirma, ji kaltina Vokietijos Federacinę Respubliką pažeidus išimtinę Bendrijos išorinę kompetenciją 1971 m. kovo 31 d. Sprendimo *Komisija prieš Tarybą*, vadinamojo *AETR* (22/70, Rink. p. 263) prasme. Antra, ji nurodo EB 10 straipsnio pažeidimą. Trečia, ji teigia, kad ginčijami dvišaliai susitarimai yra nesuderinami su Reglamentu Nr. 1356/96.

Dėl pirmojo kaltinimo išimtinės Bendrijos išorinės kompetencijos pažeidimu

Šalių argumentai

- 35 Nurodydama pirmąjį kaltinimą Komisija teigia, kad vesdama derybas dėl ginčijamų dvišalių susitarimų sudarymo su Lenkija, Rumunija ir Ukraina, juos sudarydama,

ratifikuodama ir įgyvendindama Vokietijos Federacinė Respublika pažeidė išimtinę Bendrijos išorinę kompetenciją sudaryti tarptautinius susitarimus minėto sprendimo *AETR* prasme. Iš tikrųjų šie susitarimai turėjo poveikio bendroms taisyklėms, kurias Bendrija nustatė Reglamente Nr. 3921/91.

- 36 Komisija iš esmės mano, kad suteikdami teisę suinteresuotų trečiųjų šalių vežėjams gavus specialų leidimą vykdyti kabotažą Vokietijoje, ginčijami dvišaliai susitarimai turi poveikio Reglamente Nr. 3921/91 bendroms taisyklėms, nes nuo 1993 m. sausio 1 d. jos visiškai suderina kabotažo vykdymo Bendrijos valstybėse narėse sąlygas.
- 37 Šiuo atžvilgiu Komisija tvirtina, kad Reglamentas Nr. 3921/91 taikomas ne tik Bendrijos, bet ir trečiųjų šalių vežėjams, nes jo 6 straipsnis Šveicarijos vežėjams pripažįsta jų teises pagal Manheimo konvenciją.
- 38 Vokietijos vyriausybė teigia, kad su Lenkija, Rumunija ir Ukraina sudarytų susitarimų nuostatos nepatenka į Reglamente Nr. 3921/91 taikymo sritį arba sritis, kurios didžiajai daliai jis jau yra taikomas, todėl šie susitarimai neturi poveikio bendroms šiuo reglamentu Bendrijos priimtoms taisyklėms.
- 39 Iš tikrųjų Vokietijos vyriausybė mano, kad Reglamentas Nr. 3921/91 reglamentuoja tik vidaus klausimus. Juo tik reglamentuojamas kabotažas, kurį vienoje valstybėse narėse įsteigti vežėjai vykdo kitos valstybės narės vidaus vandens keliais, ir jame nėra nuostatų dėl sąlygų, kuriomis trečiųjų šalių vežėjai galėtų teikti kabotažo Bendrijos vidaus vandens keliais paslaugas.

- 40 Šiuo klausimu Vokietijos vyriausybė mano, kad Reglamento Nr. 3921/91 6 straipsnyje esanti nuoroda į Manheimo konvenciją neturėtų būti aiškinama kaip su reikalavimais trečiųjų šalių vežėjams susijusi sąlyga. Ši nuostata yra skirta tik Šveicarijai ir tik patvirtina pastarajai pagal šią konvenciją kylančias teises.

Teisingumo Teismo vertinimas

- 41 Pažymėtina, kad nors EB sutartyje nėra aiškiai nustatyta Bendrijos išorinė kompetencija vežimo vidaus vandens keliais srityje, tačiau EB 71 straipsnio 1 dalyje ir 80 straipsnio 1 dalyje numatyta Bendrijos teisė veikti šioje srityje.
- 42 Be to, minėto sprendimo *AETR* 16–18 ir 22 punktuose Teisingumo Teismas nusprendė, kad tarptautinių sutarčių sudarymo kompetenciją Bendrijai aiškiai suteikia ne tik Sutartis, bet ji lygiai taip pat gali išplaukti iš kitų Sutarties nuostatų bei Bendrijos institucijų teisės aktų, priimamų šių nuostatų pagrindu; kad iš esmės kiekvieną kartą, kai įgyvendindama Sutartyje numatytą bendrąją politiką Bendrija kokia nors forma nustato bendras taisykles, valstybės narės, veikdamos atskirai ar kartu, nebeturi teisės prisiimti šioms taisyklėms poveikio turinčių išipareigojimų susitarimų su trečiosiomis šalimis pagrindu; kad nustatant šias bendrąsias taisykles tik pati Bendrija gali prisiimti ir vykdyti sutartinius išipareigojimus trečiųjų šalių atžvilgiu, kurie paveikia visą Bendrijos teisinės sistemos taikymo sritį; ir kad tiek, kiek Bendrijos taisyklės yra priimamos Sutarties tikslams įgyvendinti, valstybės narės, veikdamos atskirai nuo Bendrijos institucijų, negali prisiimti išipareigojimų, galinčių paveikti šias taisykles arba pakeisti jų apimtį.

- 43 Jei valstybės narės galėtų laisvai prisiiinti tarptautinius įsipareigojimus, turinčius poveikio bendroms taisyklėms, šiomis taisyklėmis siekiamo tikslo, Bendrijos uždavinių bei Sutarties tikslų įgyvendinimui iškiltų pavojus (2005 m. birželio 2 d. Sprendimo *Komisija prieš Liuksemburgą*, C-266/03, Rink. p. I-4805, 41 punktas).
- 44 Minėtuose *Atviro dangaus* sprendimuose Teisingumo Teismas nurodė sąlygas, kuriomis bendrų taisyklių apimtis gali būti paveikta arba pakeista tarptautiniais susitarimais, ir sąlygas, kuriomis Bendrija, naudodamasi savo vidaus kompetencija, įgyja išimtinę išorinę kompetenciją.
- 45 Taip yra tuomet, kai tarptautiniai įsipareigojimai priklauso bendrų taisyklių taikymo sričiai arba sričiai, kurios didžiąją dalį tokios taisyklės jau reglamentuoja, ir jei nėra jokių prieštaravimų tarp šių taisyklių ir minėtų įsipareigojimų (minėto sprendimo *Komisija prieš Vokietiją* 108 punktas)
- 46 Taigi jei Bendrija savo vidaus teisėkūros aktuose įtvirtino nuostatas dėl režimo, taikytino trečiųjų šalių nacionaliniams subjektams, arba savo institucijoms aiškiai suteikė teisę vesti derybas su trečiosiomis šalimis, ji įgyja išimtinę išorinę kompetenciją šių aktų reglamentavimo srityse (minėto sprendimo *Komisija prieš Vokietiją* 109 punktas).
- 47 Tas pat taikytina ir tada, kai nėra aiškios sąlygos, suteikiančios institucijoms įgaliojimus vesti derybas su trečiosiomis šalimis, jei Bendrija išsamiai suderino konkrečią sritį, nes taip priimtos bendros taisyklės galėtų būti paveiktos minėto sprendimo *AETR* prasme, jei valstybės narės išsaugotų derybų su trečiosiomis šalimis laisvę (minėto sprendimo *Komisija prieš Vokietiją* 110 punktas).

- 48 . Be to, iš jo pavadinimo ir 1 bei 2 straipsnių matyti, kad Reglamentas Nr. 3921/91 nustato sąlygas krovinių arba keleivių vežimui valstybės narės vidaus vandens keliais tik Bendrijos vežėjų atžvilgiu. Iš tikrųjų šios nuostatos taikomos tik valstybėje narėje įsteigtiems prekių ar keleivių vidaus vandens keliais vežėjams, naudojantiems laivus, kurių savininkai yra fiziniai asmenys, nuolat gyvenantys valstybėje narėje ir esantys valstybės narės piliečiai arba juridiniai asmenys, kurių registruota verslo vieta yra valstybėje narėje ir kurių kontrolinis akcijų paketas arba jų dauguma priklauso valstybės narės piliečiams (minėto 2005 m. birželio 2 d. Sprendimo *Komisija prieš Liuksemburgą* 46 punktas).
- 49 Nuoroda į teises pagal Manheimo konvenciją, esanti Reglamento Nr. 3921/91 6 straipsnyje, neleidžia daryti kitos išvados, nes šia nuostata Bendrija tik atkreipia dėmesį į Šveicarijos teises, kylančias iš Manheimo konvencijos (minėto 2005 m. birželio 2 d. Sprendimo *Komisija prieš Liuksemburgą* 47 punktas).
- 50 Iš to išplaukia, kad Reglamentas Nr. 3921/91 nenustato sąlygų krovinių arba keleivių vežimui valstybės narės vidaus vandens keliais ne Bendrijos vežėjams (minėto 2005 m. birželio 2 d. Sprendimo *Komisija prieš Liuksemburgą* 48 punktas).
- 51 Kadangi su Lenkija, Rumunija ir Ukraina sudaryti susitarimai nepriskiriami sričiai, kurią jau reglamentuoja Reglamentas Nr. 3921/91, jie nepripažintini turinčiais jam poveikio dėl Komisijos nurodyto argumento.
- 52 Be to, vien aplinkybė, kad Reglamentas Nr. 3921/91 nereglamentuoja trečiosiose šalyse įsteigtų vežėjų, veikiančių Bendrijos viduje, padėtis, patvirtina, kad šiuo reglamentu atliktas derinimas nėra išsamus.

- 53 Todėl Komisija nepagrįstai teigia, kad su Lenkija, Rumunija ir Ukraina sudarytų susitarimų reglamentavimo srityje Bendrija įgijo išimtinę išorinę kompetenciją minėto sprendimo *AETR* prasme.
- 54 Šiomis aplinkybėmis pirmasis kaltinimas turi būti atmestas.

Dėl antrojo kaltinimo EB 10 straipsnio pažeidimu

Šalių argumentai

- 55 Nurodydama antrąjį kaltinimą Komisija teigia, kad Vokietijos Federacinė Respublika neįvykdė įsipareigojimų pagal EB 10 straipsnį, nes ratifikuodama ir įgyvendindama su Lenkija, Rumunija ir Ukraina sudarytus susitarimus po to, kai 1992 m. gruodžio 7 d. Taryba nusprendė įgalinti Komisiją vesti derybas Bendrijos vardu ir 1993 m. balandžio 20 d. laišku pareikalavo Vokietijos vyriausybės nutraukti šių susitarimų ratifikavimą, Vokietijos Federacinė Respublika pakenkė šio sprendimo įgyvendinimui ir neįvykdė įsipareigojimų pagal EB 10 straipsnį. Iš tikrųjų Komisijos derybos dėl susitarimo Bendrijos vardu ir vėlesnis jo sudarymas neišvengiamai buvo apsunkinti dėl atskirų valstybės narės iniciatyvų.
- 56 Komisija savo dublike priduria, kad su Čekoslovakija sudaryto susitarimo galiojimo pratęsimas 1993 m. kovo 24 d. pranešimu, paskelbtu 1993 m. balandžio 22 d. *Bundesgesetzblatt (BGBl. 1993 II, p. 762)*, taip pat yra EB 10 straipsnio pažeidimas.

- 57 Vokietijos vyriausybė teigia, kad vadovaujantis lojalaus bendradarbiavimo principu iš valstybių narių neturėtų būti reikalaujama denonsuoti su trečiomis šalimis jau sudarytus dvišalius susitarimus Komisijai pradėjus derybas srityje, kuri yra reglamentuojama šiais susitarimais. Kadangi tokių derybų pradžia ir daugiašalio susitarimo Bendrijos vardu sudarymas nėra aiškūs, iš tikrųjų dėl tokio denonsavimo prieš galimą šio daugiašalio susitarimo įsigaliojimą atsirastų teisės spraga.
- 58 Bet kuriuo atveju ši vyriausybė mano, kad ji veikė nepažeisdama EB 10 straipsnio reikalavimų, nes, derybų dėl dvišalių susitarimų metu pasitarusi su Komisija, ji įsipareigojo juos denonsuoti Bendrijai sudarius susitarimą ir sumažino šių susitarimų denonsavimo laikotarpį iki šešių mėnesių.
- 59 Be to, reiktų įvertinti aplinkybę, kad dvišaliai susitarimai buvo pasirašyti iki 1992 m. gruodžio 7 d. Tarybos sprendimo priėmimo.

Teisingumo Teismo vertinimas

- 60 Pirma, kaltinimo, pareikšto dėl su Čekoslovakija sudaryto susitarimo galiojimo pratęsimo, priimtinumą klausimu konstatuotina, kad Komisija šį kaltinimą nurodė dublike ir todėl Teisingumo Teismas jo negali nagrinėti. Iš tikrųjų Komisija nepaminėjo šio kaltinimo pradiniam ieškinyje (žr. šiuo klausimu 1988 m. liepos 14 d. Sprendimo *Komisija prieš Belgiją*, 298/86, Rink. p. 4343, 8 punktą).

- 61 Pagal nusistovėjusią Teisingumo Teismo praktiką vykstant procesui bylos šalis negali pakeisti ginčo dalyko, todėl ieškinio pagrindumas turi būti nagrinėjamas remiantis tik pradiniame ieškinyje nurodytais reikalavimais (žr., be kita ko, 1979 m. rugsėjo 25 d. Sprendimo *Komisija prieš Prancūziją*, 232/78, Rink. p. 2729, 3 punktą ir 2000 m. balandžio 6 d. Sprendimo *Komisija prieš Prancūziją*, C-256/98, Rink. p. I-2487, 31 punktą).
- 62 Todėl Komisijos kaltinimo dalis, kuria pareikštas kaltinimas dėl su Čekoslovakija sudaryto susitarimo galiojimo pratęsimo, atmestina kaip nepriimtina.
- 63 Antra, šio kaltinimo pagrįstumo klausimu primintina, kad EB 10 straipsnyje nustatyta, jog valstybės narės padeda atlikti Bendrijos uždavinius ir nesiima jokių priemonių, kurios gali trukdyti siekti šios sutarties tikslų.
- 64 Primintina, kad ši lojalus bendradarbiavimo pareiga yra taikoma visuotinai ir nepriklauso nei nuo Bendrijos kompetencijos atitinkamoje srityje išimtinio pobūdžio, nei nuo galimos valstybių narių teisės susitarimais priiimti išpareigojimus trečiųjų šalių atžvilgiu (minėto 2005 m. birželio 2 d. Sprendimo *Komisija prieš Liuksemburgą* 58 punktas).
- 65 Šiuo klausimu primintina, kad Teisingumo Teismas jau yra nusprendęs, jog valstybės narės turi konkrečias pareigas veikti ir susilaikyti nuo veiksmų tuo atveju, kai Komisija pateikė Tarybai pasiūlymus, kurie, nors pastarosios dar nepriimti, yra suderinto Bendrijos veiksmo išeities taškas (žr. 1981 m. gegužės 5 d. Sprendimo *Komisija prieš Jungtinę Karalystę*, 804/79, Rink. p. I-1045, 28 punktą ir minėto 2005 m. birželio 2 d. Sprendimo *Komisija prieš Liuksemburgą* 59 punktą).

- 66 Taigi sprendimo, Bendrijos vardu įgaliojančio Komisiją vesti derybas dėl daugiašalio susitarimo, priėmimas, žymintis suderinto Bendrijos veiksmo tarptautiniu lygiu pradžią, šiuo atžvilgiu reiškia jei ne valstybių narių pareigą susilaikyti nuo veiksmų, tai bent jų ir Bendrijos institucijų pareigą glaudžiai bendradarbiauti siekiant palengvinti Bendrijos uždavinių atlikimą bei užtikrinti jos veiksmo ir jos tarptautinio atstovavimo vieningumą ir nuoseklumą (minėto 2005 m. birželio 2 d. Sprendimo *Komisija prieš Liuksemburgą* 60 punktas).
- 67 Šiuo atveju, kaip savo išvados 92 punkte pažymėjo generalinis advokatas, dėl 1992 m. gruodžio 7 d. Tarybos priimto sprendimo iš esmės pasikeitė teisinės aplinkybės, kuriomis Lenkija, Rumunija ir Ukraina sudarė susitarimus, ir tapo būtina glaudžiau bendradarbiauti bei derinti su Komisija prieš ratifikuojant ir įgyvendinant šiuos susitarimus.
- 68 Kaip savo išvados 90 ir 91 punktuose pažymėjo generalinis advokatas, nors derybų dėl susitarimų su Lenkija, Rumunija ir Ukraina metu bei juos pasirašant, t. y. iki Tarybai priimant 1992 m. gruodžio 7 d. Sprendimą, vyko pasitarimai tarp Vokietijos vyriausybės ir Komisijos, tačiau akivaizdu, kad Vokietijos Federacinė Respublika vykdė šių susitarimų ratifikavimą ir juos įgyvendino nebendradarbiaudama ir to nederindama su Komisija.
- 69 Taip elgdamasi ši valstybė narė sukėlė pavojų 1992 m. gruodžio 7 d. Tarybos sprendimo įgyvendinimui ir tuo pačiu Bendrijos uždavinių atlikimui bei Sutarties tikslų įgyvendinimui.

- 70 Konsultuotis su Komisija buvo privaloma, juo labiau, kad derybų dėl daugiašalio susitarimo Bendrijos vardu procedūrai Taryba ir Komisija buvo susitarusios taikyti elgesio taisykles pagal džentelmenišką susitarimą, pridėtą prie 1992 m. gruodžio 7 d. įgaliojimo deryboms, kurios numato Komisijos ir valstybių narių glaudų tarpusavio derinimą. Šiuo atžvilgiu džentelmeniško susitarimo II antraštinės dalies 3 punkto d papunktis nustato, kad „derybų metu Komisija veikia Bendrijos vardu, o valstybių narių atstovai įsitraukia tik Komisijai paprašius“ ir kad „valstybių narių atstovai susilaiko nuo bet kokio veiksmo, galinčio paveikti tinkamą Komisijos užduočių įvykdymą“.
- 71 Jei, kaip pažymi Vokietijos vyriausybė, dvišaliai susitarimai ir buvo pasirašyti prieš Tarybai priimant 1992 m. gruodžio 7 d. Sprendimą, tai su Lenkija, Rumunija ir Ukraina sudaryti susitarimai buvo ratifikuoti ir įgyvendinti po šios datos.
- 72 Galiausiai Vokietijos vyriausybės įsipareigojimo denonsuoti dvišalius susitarimus sudarius daugiašalį susitarimą Bendrijos vardu nepakanka įrodyti, kad buvo laikomasi EB 10 straipsnyje numatytos lojalaus bendrabavimo pareigos. Iš tikrųjų toks denonsavimas pasibaigus deryboms dėl šio susitarimo ir jį sudarius prarastų bet kokią prasmę, nes nepalengvintų Komisijos vestų daugiašalių derybų.
- 73 Iš ankstesnio dėstymo darytina išvada, kad ratifikuodama su Lenkija, Rumunija ir Ukraina sudarytus dvišalius susitarimus ir įgyvendindama bei nebendradarbiaudama arba to nederindama su Komisija, Vokietijos Federacinė Respublika neįvykdė įsipareigojimų pagal EB 10 straipsnį.

74 Todėl antrasis kaltinimas yra pagrįstas tiek, kiek nurodyta ankstesniame punkte.

Dėl trečiojo kaltinimo ginčijamų dvišalių susitarimų nesuderinamumu su Reglamentu Nr. 1356/96

Šalių argumentai

75 Nurodydama trečiąjį kaltinimą Komisija teigia, kad priėmus Reglamentą Nr. 1356/96 ginčytinų dvišalių susitarimų nuostatų, numatančių galimybę atitinkamose trečiojoje šalyse įregistruotais laivais teikti vežimo vidaus vandens keliais tarp Vokietijos Federacinės Respublikos ir kitų Bendrijos valstybių narių paslaugas gavus specialų kompetentingos institucijos leidimą, išsaugojimas yra nesuderinamas su šio reglamento 1 ir 2 straipsniais bei jo bendrais tikslais.

76 Iš tiesų leisdami Vokietijos Federacinei Respublikai vienašališkai suteikti teises gabenti arba bent jau palikdami šiai valstybei narei teisę vienašališkai suteikti teises gabenti Bendrijos vidaus vandens keliais vežėjams, neatitinkantiems Reglamento Nr. 1356/96 sąlygų, ginčijami dvišaliai susitarimai vienašališkai ir Bendrijai nekontroliuojant pakeistų Bendrijos teisės įtvirtintų taisyklių dėl laisvės teikti vežimo vidaus vandens keliais paslaugas Bendrijoje pobūdį ir apimtį. Komisijos teigimu, akivaizdu, kad Čekijos, Vengrijos, Lenkijos, Rumunijos, Slovakijos ir Ukrainos vežėjai ir laivybos įmonės, kuriems pagal ginčijamus dvišalius susitarimus gali būti leista teikti vežimo paslaugas tarp Vokietijos Federacinės Respublikos ir kitų Bendrijos valstybių narių, neatitinka nė vienos iš šių sąlygų.

- 77 Vokietijos vyriausybė teigia, kad dvišaliai susitarimai nepriskiriami Reglamento Nr. 3921/91 taikymo sričiai arba sričiai, kurios didžiąjai daliai jis jau yra taikomas.
- 78 Iš tikrųjų ši vyriausybė teigia, kad Reglamentu Nr. 1356/96 tik siekiama sureguliuoti vidaus rinką apibrėžiant bendrąsias taisykles, taikytinas prekių ar keleivių vežimui vidaus vandens keliais tarp valstybių narių, ir jame nėra nė vienos nuostatos, reglamentuojančios trečiųjų šalių įmonių galimybę teikti krovinių arba keleivių vežimo paslaugas Bendrijos teritorijos vidaus vandens keliais.

Teisingumo Teismo vertinimas

- 79 Primintina, kad pagrindinis Reglamento Nr. 1356/96 tikslas yra užtikrinti laisvę teikti prekių ar keleivių vežimo vidaus vandens keliais tarp valstybių narių paslaugas pašalinant visus apribojimus arba diskriminaciją paslaugų teikėjo atžvilgiu dėl jo nacionalinės priklausomybės arba dėl jo įsteigimo vietos.
- 80 Pagal Reglamento Nr. 1356/96 2 straipsnį laisvę teikti prekių ar keleivių vežimo vidaus vandenų keliais paslaugas gali pasinaudoti bet kuris vežėjas, kuris:

— yra įsisteigęs vienoje iš valstybių narių pagal tos valstybės narės įstatymus,

- turi teisę toje valstybėje narėje užsiimti tarptautiniu prekių ir keleivių pervežimu vidaus vandenų keliais,

- tokiems pervežimams naudoja valstybėje narėje registruotus vidaus vandenų laivus arba, neturėdamas registracijos, turi valstybės narės laivyno nario pažymėjimą ir

- atitinka reikalavimus, nustatytus Reglamento Nr. 3921/91 2 straipsnyje, t. y. naudojasi tik tais laivais, kurių savininkas ar savininkai yra fiziniai asmenys, nuolat gyvenantys valstybėje narėje ir esantys valstybės narės piliečiai, arba juridiniai asmenys, kurių registruota verslo vieta yra valstybėje narėje ir kurių kontrolinis akcijų paketas arba šių dauguma priklauso valstybės narės piliečiams.

81 Kadangi Reglamentas Nr. 1356/96 reglamentuoja valstybėse narėse įsteigtų vežėjų laisvę teikti prekių ar keleivių vežimo vidaus vandens keliais tarp Bendrijos valstybių narių paslaugas, reikia konstatuoti, kad šia minėtu reglamentu įtvirtinta sistema nesiekia užkirsti kelią teikti tokias paslaugas tarp Bendrijos valstybių narių trečiosiose šalyse įsteigtiems vežėjams arba jose įregistruotais laivais (žr. minėto 2005 m. birželio 2 d. Sprendimo *Komisija prieš Liuksemburgą* 73 punktą).

82 Vis dėlto dvišaliais susitarimais Čekijos, Vengrijos, Lenkijos, Slovakijos, Rumunijos ir Ukrainos vežėjų naudai neįtvirtinama laisvė teikti prekių ar keleivių vežimo vidaus vandenų keliais tarp valstybių narių paslaugas, tačiau tik suteikiama galimybė griežtai apibrėžtais atvejais ir gavus valstybių kompetentingų institucijų leidimą laivais, įregistruotais atitinkamose trečiosiose šalyse, teikti tokias paslaugas tarp Vokietijos Federacinės Respublikos ir kitų Bendrijos valstybių narių.

- 83 Iš to matyti, atvirkščiai nei teigia Komisija, kad dvišalių susitarimų nuostatos nepakeitė nei Reglamento Nr. 1356/96 nuostatų pobūdžio, nei jų apimties.
- 84 Šiomis aplinkybėmis reikia atmesti trečiąjį kaltinimą.
- 85 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, reikia, pirma, konstatuoti, kad ratifikuodama dvišalius susitarimus ir juos įgyvendindama bei nebendradarbiaudama arba nesitardama su Komisija, Vokietijos Federacinė Respublika neįvykdė įsipareigojimų pagal EB 10 straipsnį ir, antra, atmesti likusią ieškinio dalį.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

- 86 Pagal Teisingumo Teismo procedūros reglamento 69 straipsnio 3 dalį, jeigu kiekvienos šalies dalis reikalavimų patenkinama, o dalis atmetama, Teisingumo Teismas gali paskirstyti išlaidas šalims arba nurodyti kiekvienai padengti savo išlaidas. Kadangi Komisijos ieškinys patenkintas iš dalies, kiekviena šalis padengia savo išlaidas.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (antroji kolegija) nusprendžia:

1. Ratifikuodama ir įgyvendindama:

- susitarimą tarp Vokietijos Federacinės Respublikos vyriausybės ir Rumunijos vyriausybės dėl laivybos vidaus vandenyse, pasirašytą Bonoje 1991 m. spalio 22 d.,

- susitarimą tarp Vokietijos Federacinės Respublikos vyriausybės ir Lenkijos Respublikos vyriausybės dėl laivybos vidaus vandenyse, pasirašytą Varšuvoje 1991 m. lapkričio 8 d., ir

- susitarimą tarp Vokietijos Federacinės Respublikos vyriausybės ir Ukrainos vyriausybės dėl laivybos vidaus vandenyse, pasirašytą Bonoje 1992 m. liepos 14 d.,

bei nebendradarbiaudama arba nesitardama su Komisija, Vokietijos Federacinė Respublika neįvykdė įsipareigojimų pagal EB 10 straipsnį.

2. Atmesti likusią ieškinio dalį.

3. Europos Bendrijų Komisija ir Vokietijos Federacinė Respublika padengia savo bylinėjimosi išlaidas.

Parašai.